

Nr 159.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1950/51 till Stockholms och Göteborgs högskolor m. m. jämte i ämnet väckta motioner.

(2:a avd.)

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under åttonde huvudtiteln, punkterna 100 och 102, föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1950/51 beräkna dels till Bidrag till Stockholms högskola ett förslagsanslag av 1 572 500 kronor, dels ock till Bidrag till Göteborgs högskola ett förslagsanslag av 338 500 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i propositionen nr 165, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 3 mars 1950, framlagt de förslag i ämnet, vilka framgå av följande redogörelse, varjämte Kungl. Maj:t i samma proposition föreslagit anvisande av anslag till Bidrag till anordnande av en internationell engelskspråkig kurs vid Stockholms högskola.

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehåft *dels* en inom andra kammaren av herr *Edenman m. fl.* väckt motion (II: 163), vari hemställts, att riksdagen måtte bevilja ett årligt driftanslag av 12 000 kronor till kriminologiska institutet vid Stockholms högskola;

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Bergvall m. fl.* (I: 447) och den andra inom andra kammaren av herr *Larsson* i Stockholm *m. fl.* (II: 543), i vilka yrkats, att riksdagen måtte i anledning av propositionen nr 165 dels besluta avskaffa terminsavgifterna för de studerande vid Stockholms högskola från och med budgetåret 1950/51, dels ock anvisa såsom bidrag till Stockholms högskola för budgetåret 1950/51 ett förslagsanslag av 2 335 200 kronor;

dels ock två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Mogård m. fl.* (I: 446) och den andra inom andra kammaren av herr *Severin m. fl.* (II: 544), i vilka hemställts, att riksdagen vid behandlingen av propositionen nr 165 ville vad Stockholms högskola beträffar besluta dels att det av Kungl. Maj:t begärda anslaget å 50 000 kronor till

Wenner-Grens institut måtte så förändras, att tvenne laboratorbefattningar inrättas, den ena i fysiologisk kemi och den andra i ämnesomsättningsforskning, och att till materiel anvisas 21 000 kronor, sammanlagt i runt tal 53 000 kronor, dels ock att till provisorisk förstärkning av lärarkrafterna i morfologisk botanik, litteraturhistoria och nordiska språk anvisas ett anslag å 34 000 kronor, att disponeras efter universitetskanslerns beprövande.

I den mån redogörelse i det följande icke lämnas för innehållet i ovan nämnda motioner hänvisas till motionerna II: 163, II: 543 och I: 446.

I. Bidrag till Stockholms högskola.

Inledning.

Enligt det av 1948 års riksdag godkända avtalet mellan staten, Stockholms stad och högskolan rörande högskolans finansiering, vilket trätt i kraft den 1 juli 1949, skall av högskolans styrelse upprättat förslag till stat för högskolan, avseende tiden 1 juli—30 juni (budgetår) och upptagande på inkomstsidan högskolans för året disponibla egna medel samt på utgiftssidan, särskilt för sig, dels årskostnader, såsom löne- och pensionskostnader samt omkostnader i övrigt, dels ock förekommande engångskostnader, såsom för nybyggnader, deras utrustning och dylikt, årligen före den 1 juni kalenderåret närmast före det budgetår, statförslaget avser, ingivas dels till Kungl. Maj:t och dels till stadsfullmäktige, som över förslaget avgiva yttrande till Kungl. Maj:t. Stat för högskolan fastställs av Kungl. Maj:t.

I fastställd stat upptagen utgiftspost må ej överskridas eller användas för annat än avsett ändamål, där ej Kungl. Maj:t på grund av särskilda förhållanden lämnat tillstånd härtill.

Till bestridande av den utgiftssumma, som enligt den fastställda staten icke täckes av högskolans egna medel — (*anslagssumman*) — skola staten och staden bidra enligt följande grunder:

a) När anslagssumman icke överstiger 4 800 000 kronor, bidrager staden med $\frac{1}{4}$ av densamma, dock lägst med 700 000 kronor, och staten ansvarar för återstoden. Uppgår anslagssumman till mer än 4 800 000 kronor, utgår stadens bidrag med 1 200 000 kronor och resten täckes av staten.

Har Kungl. Maj:t medgivit att i fastställd stat upptagen utgiftspost må överskridas, skall sålunda tillkommet utgiftsbelopp inräknas i anslagssumman.

b) I statens och stadens bidrag inräknas icke värdet å tomter eller byggnader, som de upplåtit eller må komma att upplåta till högskolan.

c) Stadens bidrag bör i första rummet användas för tillgodoseende av de humanistiska och stats- och rättsvetenskapliga avdelningarnas behov.

d) Statens och stadens bidrag utbetalas till högskolan efter rekvisition kvartalsvis i förskott och i mån av behov.

Enligt den för högskolan för innevarande budgetår fastställda huvudstaten uppgår Stockholms stads bidrag till det avtalsmässiga minimibeloppet, 700 000 kronor, och statens bidrag till 1 572 500 kronor.

Med skrivelse den 10 juni 1949 har *styrelsen för Stockholms högskola* framlagt förslag till stat för högskolan för nästa budgetår, utmynnande i förslag om statsbidrag med 2 972 212 kronor och bidrag från Stockholms stad med 990 739 kronor. Förslaget innebär alltså en höjning av statens bidrag med 1 399 712 kronor och av stadens bidrag med 290 739 kronor.

Stockholms stadsfullmäktige ha enligt beslut den 31 oktober 1949 i huvudsak tillstyrkt det framlagda statförslaget, med undantag dock beträffande begärt anslag till ny biblioteksbyggnad, i vilken fråga fullmäktige avsåge att senare avgiva yttrande.

Universitetskanslern har den 24 januari 1950 avgivit utlåtande över styrelsens i skrivelse den 10 juni 1949 framlagda förslag till stat för högskolan för budgetåret 1950/51. Kanslern har därvid tillika med eget yttrande överlämnat från styrelsen till kanslersämbetet ingivna underdåniga framställningar angående dels rätt till fri sjukvård och begravningshjälp för högskolans förvaltningspersonal, dels ordnandet av lektoratsundervisningen i vissa främmande språk, dels höjning av materielanslagen med hänsyn till den svenska kronans devalvering, dels fördelning av kostnaderna för ämnet nordisk och jämförande folklivsforskning mellan högskolan och nordiska museet, dels inrättande i engelska språket av ytterligare en professur, ett lektorat och ett docentstipendium, dels ock höjning av anslaget till psyko-tekniska institutet. I dessa särskilda underdåniga framställningar har styrelsen äskat anslag utöver dem, som tidigare begärts, å sammanlagt omkring 204 000 kronor.

Innan redogörelse lämnas för statförslaget må i det följande i anslutning till propositionen beröras vissa frågor av allmän natur.

Vissa frågor av allmän natur.

Terminsavgifter m. m.

I jämförelse med förhållandena vid statsuniversiteten äro lärjungeavgifterna vid högskolan höga. Den ordinarie terminsavgiften, som

under första terminen även gäller som inskrivningsavgift, utgör sålunda för närvarande:

- 150 kronor inom matematisk-naturvetenskapliga avdelningen,
 156 » » stats- och rättsvetenskapliga avdelningen,
 125 » » humanistiska avdelningen.

Av dessa belopp utgöra 25 kronor (inom stats- och rättsvetenskapliga avdelningen 26 kronor) avgift till högskolans studentkår eller vederbörande förening av kåren. Terminsavgiftens grundbelopp, som uttages av alla, utgör 30 kronor. Av terminsavgiften inom stats- och rättsvetenskapliga avdelningen avse 50 kronor ersättning åt vissa av högskolans juris professorer för in-dragna kursavgifter.

Ex a m e n s a v g i f t e r n a utgå med 30 kronor samt för efterprovning med 15 kronor. Enligt särskilt medgivande av Kungl. Maj:t avsätts dessa avgifter till pensionsfonden för professorer.

Högskolans styrelse framhöll i sina anslagsäskanden för innevarande budgetår önskvärdheten av att terminsavgifterna vid högskolan borttagas. Styrelsen ansåg sig emellertid med hänsyn till det ekonomiska läget och till den betydande ökning av anslagsbehovet, som ett förverkligande av detta önskemål skulle medföra, förhindrad att då framlägga förslag om terminsavgifternas borttagande.

I fråga om terminsavgifterna antecknade borgarrådet Tomson till styrelsens protokoll skiljaktig mening och yrkade, att anslag måtte uppföras i statförslaget med belopp, som möjliggjorde att terminsavgifterna borttoges.

Stockholms stadsfullmäktige intogo i frågan om terminsavgifterna den ståndpunkten, att, om statsmakterna skulle finna det möjligt att godtaga en anslagshöjning för att ersätta inkomsten av terminsavgifterna, skulle staden intet ha att erinra mot att staden påtog sig sin del av kostnaderna.

Departementschefen ansåg sig i föl med hänsyn till det ekonomiska läget icke kunna förorda, att terminsavgifterna nedbringades eller slopades, utan räknade med att dylika avgifter skulle tills vidare utgå enligt oförändrade grunder. Riksdagen biträdde vad departementschefen sålunda förordat.

Högskolans styrelse har i sitt förslag till stat för nästa budgetår icke berört frågan om avskaffande av elevernas avgifter.

Kanslern har — under erinran om att han tidigare uttalat, att det vore ett önskemål, att terminsavgifterna upphörde, så snart den ekonomiska situationen medgäve, att en dylik reform genomfördes — framhållit, att såvitt han kunde finna föreläge icke för närvarande förutsättningar för termins- och övningsavgifternas borttagande. Kanslern har därför räknat med att dessa avgifter komma att under budgetåret 1950/51 utgå med oförändrade belopp.

I underdånig skrivelse den 15 september 1949, vilken skrivelse jämväl

tillställts Stockholms stad, har *Stockholms högskolas studentkår* hemställt, att Kungl. Maj:t måtte till 1950 års riksdag framlägga sådant förslag angående terminsavgifterna vid högskolan, att dess studerande i detta hänseende bleve likställda med statsuniversitetens.

Stockholms stadsfullmäktige ha nu uttalat, att den tidigare av stadsfullmäktige givna förklaringen angående terminsavgifterna ägde giltighet även vid statsmakternas prövning av anslagsfrågan för budgetåret 1950/51.

Borgarrådet Tomson har i skrivelse till chefen för ecklesiastikdepartementet hemställt, att i kommande proposition avseende stat för Stockholms högskola för budgetåret 1950/51 måtte upptagas medel för att möjliggöra slopande av elevernas terminsavgifter.

Departementschefen har anfört, att han med hänsyn till det statsekonomiska läget ej heller i år kan förorda, att terminsavgifterna nu nedbringas eller slopas.

I *motionerna I: 447* och *II: 543* har anförts bland annat följande.

Vid sina tidigare uppaktningar har studentkåren uttalat, att den icke önskade, att avskaffandet av terminsavgifterna skulle konkurrera med högskolans övriga anslagsbehov. Ett eventuellt avskaffande av terminsavgifterna bör på sätt studentkåren redovisat ses som en fristående fråga närmast av social natur, som hör samman med undanröjandet av de ekonomiska utbildningshindren och alltså icke inkräkta å högskolans anslagsbehov i övrigt.

Enligt vår mening är det viktigt, att den principiella linjen fasthålls, att de högre studierna ej böra försvaras genom avgifter. Det för två år sedan ingångna avtalet har även tagit sikte på att jämställa Stockholms högskola med statsuniversiteten. Den för eleverna mest kännbara skillnaden utgöra därvid för närvarande elevavgifterna. En befrielse från avgifterna skulle således direkt komma eleverna till godo.

I proposition till årets riksdag angående studentsociala stödåtgärder har Kungl. Maj:t bland annat föreslagit införande av studielån med statlig kreditgaranti. Vidare framlägges förslag rörande formerna för en statlig subvention till uppförande av studentbostadshus och diskuteras olika slag av andra studentsociala stödåtgärder. Det synes oss att dessa strävanden att demokratisera utbildningsmöjligheterna äro en angelägenhet av första ordningen. Ekonomiska hinder i form av elevavgifter böra därför i första hand avskaffas.

I det av departementschefen uppgjorda förslaget till huvudstat för Stockholms högskola redovisas å inkomstsidan avgifter från de studerande med 410 000 kronor. I denna post ingå emellertid även andra avgifter än terminsavgifter. De senare torde kunna beräknas till 385 000 kronor. Om terminsavgifterna slopas, skulle på statens del, enligt i avtalet angivna regler, komma 306 600 kronor och på Stockholms stads del 78 400 kronor. De av departementschefen beräknade anslagsbehoven skulle således behöva ökas till $(2\,028\,600 + 306\,600 =) 2\,335\,200$ kronor.

Lönegradsbeteckningen för vissa tjänster m. m.

I propositionen 1949: 163 (s. 15) förordade departementschefen i enlighet med högskolestyrelsens förslag, att statens allmänna avlöningsreglemente i vissa delar borde tillämpas beträffande den icke vetenskapliga personalen, vilken även föreslagits inplacerad i lönegrad enligt det statliga lönesystemet. Vissa tjänster hade av styrelsen åsatts lönegradsbeteckningen Ca. I likhet med lönenämnden ansåg departementschefen det lämpligare att rubricera tjänsterna under lönegradsbeteckningen Ce med hänsyn till att befattningshavarna vore anställda tills vidare och efter uppsägning kunde entledigas från sina tjänster. Departementschefen ansåg sig därvid icke böra förorda, att, såsom kanslern ifrågasatt, beteckningen Ca skulle användas för två administrativa tjänstemän, vilka i gällande pensionsreglemente för högskolan tillförsäkrats pension. Departementschefen utgick ifrån att samtliga de befattningshavare, som hänfördes till lönegraden Ce, skulle kunna påräkna att komma i åtnjutande av tjänste- och familjepension. De föreskrifter i statens allmänna avlöningsreglemente, som enligt departementschefen syntes böra komma till användning vid högskolan, vore främst de, som avsåge semester, tjänstledighet, vikariatsersättning, övertidersättning samt beräkning och utbetalning av kontanta avlöningsförmåner. Med anledning av att statens lönenämnd uttalat, att anledning knappast föreläge att göra undantag från avlöningsreglementets bestämmelser beträffande förmånerna av rätt till sjukvård och begravningshjälp, framhöll departementschefen, att högskolans styrelse icke i sitt statförslag räknat med att tjänstemännen då skulle erhålla dessa förmåner. Departementschefen förklarade sig därför icke vara beredd att, då styrelsen icke framlagt någon utredning och förslag i ämnet, för det dåvarande upptaga frågan om tjänstemännens rätt till sjukvård och begravningshjälp till bedömande. Mot vad departementschefen sålunda anförde och föreslagit framställdes ej erinran från riksdagens sida.

Högskolans styrelse har nu i statförslaget för budgetåret 1950/51 upptagit vissa tjänster, som sedan länge funnits vid högskolan och kunde sägas tillhöra högskoleorganisationens kärna, under beteckningen Ca.

Styrelsen har vidare hemställt, att högskolans förvaltningspersonal måtte från och med budgetåret 1950/51 erhålla fri sjukvård och begravningshjälp jämlikt bestämmelserna i 7 och 8 kap. statens allmänna avlöningsreglemente och att för ändamålet måtte beviljas ett förslagsvis betecknat anslag av 2 000 kronor.

Departementschefen har anförde följande.

Jag är icke beredd att nu tillstyrka, att vissa tjänster vid högskolan i enlighet med styrelsens förslag åsätts lönegradsbeteckningen Ca i stället för Ce. Enbart en dylik åtgärd skulle icke innebära någon förändring av tjänste-

männens rättsliga ställning gentemot högskolan. Innan en dylik åtgärd vidtages synas mig i särskild ordning, eventuellt i samband med förestående revision av högskolans grundstadgar, bestämmelser böra meddelas angående de typer av tjänster, som må förekomma vid högskolan, om sättet för tjänsternas tillsättning, om tjänstemännens avgångsskyldighet eller entledigande m. m. På förekommen anledning vill jag samtidigt uttala, att den omständigheten, att lönegradsbeteckningen Ce nu användes vid Stockholms och Göteborgs högskolor för de tjänster, vilkas innehavare kunna påräkna att komma i åtnjutande av tjänste- och familjepension, icke bör, därest tjänstemannen tidigare tillförsäkrats en mera fast anställning, medföra någon försämring av dennes rättsliga ställning gentemot högskolan.

För den lönegradsplacerade personalen vid högskolan torde från och med nästa budgetår de i 3 avd. 7 och 8 kap. statens allmänna avlöningsreglemente meddelade bestämmelserna angående sjukvård och begravningshjälp böra gälla i tillämpliga delar. För ändamålet hör i omkostnadsstaten för högskolan upptagas en förslagsvis betecknad utgiftspost för sjukvård m.m. Denna torde i avvaktan på närmare erfarenhet av medelsbehovet böra upptagas med av styrelsen föreslaget belopp, 2 000 kronor.

Huvudstatens utgiftssida.

Avlöningar.

Denna utgiftspost är nu uppförd med förslagsvis 2 190 000 kronor.

Högskolans styrelse har framlagt förslag, vilkas tillmötesgående skulle medföra en ökning av denna utgiftspost med över 600 000 kronor. Ett bifall till vad *kanslern* föreslagit skulle påkalla en höjning av utgiftsposten med omkr. 225 000 kronor.

Departementschefen har förordat att medel, innebärande en ökning med 85 000 kronor, beräknas för nedannämnda ändamål ävensom biträtt ett av *kanslern* framlagt förslag i fråga om ordnandet av lektoratsundervisningen i vissa främmande språk (se propositionen s. 13—15).

Matematisk-naturvetenskapliga avdelningen.

- 1) Ett docentstipendium i ämnet fysik.
- 2) En andre amanuens vid institutet för oorganisk och fysikalisk kemi.
- 3) Biträdeshjälp vid genetiska institutet (arvode 3 600 kronor).
- 4) En förste amanuens vid zootomiska institutet.
- 5) Ökning av antalet tredje amanuenser från nu 8 till 12.

Stats- och rättsvetenskapliga avdelningen.

1) Förändring av den nuvarande befattningen som biblioteksassistent i lönegraden Ce 15 vid avdelningens bibliotek till en befattning som biblioteksamanuens med reglerad befordringsgång (Cf 17—Ce 24).

Humanistiska avdelningen.

- 1) En andre assistent vid institutet för psykologi och pedagogik.
- 2) Höjning av kursanslaget för ämnet historia — nu 5 000 kronor — med 1 000 kronor för undervisning i paleografi.

- 3) Ytterligare en professur i engelska språket.
- 4) Ytterligare ett lektorat i engelska språket.
- 5) Höjning av kursanslaget för ämnet engelska språket från nu 7 000 kronor med 4 000 kronor till 11 000 kronor.
- 6) Tilläggsarvodet i stället för reseersättningar åt lektorerna vid universitetet i Uppsala i holländska, italienska, polska och tjeckiska språken för undervisning jämväl vid Stockholms högskola, tillhoppa 4 200 kronor, samt kursanslag å 1 800 kronor för eventuell erforderlig förstärkning av lektorsundervisningen i de tre sistnämnda språken; i anslutning härtill sänkes den under omkostnadsanslaget uppförda delposten till reseersättningar med 8 000 kronor.

Allmänna avdelningen.

1) En med 9 400 kronor ökad medelsanvisning för avlönande av extra personal vid högskolans kansli och kassaförvaltning.

I motionerna I: 446 och II: 544 har — såvitt här är i fråga — framhållits behovet av en förstärkning av lärarkrafterna i ämnena morfologisk botanik, litteraturhistoria och nordiska språk. Motionärerna hava sammanfattningsvis anfört följande.

Gemensamt för alla de tre nämnda nödställda disciplinerna är att de representera centrala ämnen vid lärarutbildningen. Det måste vara ett allmänt samhällsintresse att studietiden för ämbetsexamen förkortas och studiekostnaderna därmed förbilligas. Med tanke på gymnasiernas behov av kvalificerade lärare är det också angeläget att antalet licentiatexamina ökas och att det många gånger utmärkta elevmateriet bättre än hittills kunnat ske vid högskolan tillvaratas för högre studier. Åtgärder, som främja dessa syftemål, äro ägnade att bidra till att minska den lärarbrist, som nu råder och som i framtiden kan befaras inte avta.

Enligt motionärernas mening erfordras i de tre ämnena biträdande lärare uti vart och ett av dem för att hjälpligt komma över de nuvarande svårigheterna. Med hänsyn till att riksdagen, erkännande detta behov, ändock måhända känner sig tveksam om inrättande av dessa tre nya tjänster på initiativ av enskilda motionärer, vilja vi föreslå att riksdagen nu anvisar ett belopp av tillhoppa förslagsvis 34 000 kronor att i enlighet med kanslerns beprövande användas till en provisorisk förstärkning av lärarkrafterna i botanik, litteraturhistoria och nordiska språk under budgetåret 1950/51. Frågan om uppförande av dessa tjänster som biträdande lärare på högskolans stat skulle således lämpligen kunna anstå tills Kungl. Maj:t och riksdagen vid nästa års riksdag bli i tillfälle att pröva högskolans petita för budgetåret 1951/52.

I detta sammanhang torde få erinras därom, att till utskottet inkommit en framställning från föreståndaren för Bergianska stiftelsen, *professor Rudolf Florin*, vari framhållits Bergianska trädgårdens stora betydelse för Stockholms högskola och andra undervisningsanstalter. Behovet av trädgårdens upprustning i olika hänseenden hade aktualiserats framför allt av de senaste årens utveckling i riktning mot ett mera effektivt samarbete mellan Stockholms högskola och stiftelsen, till båtnad för högskolans

undervisnings- och forskningsverksamhet inom botaniken. De bristande lokalutrymmena och bristen på personal hade emellertid inneburit en beklaglig begränsning av kapaciteten. En förstärkning av personalen vore det mest angelägna önskemålet.

Bidrag till vissa institutioner.

Denna utgiftspost är nu uppförd med 147 000 kronor och har för innevarande budgetår fördelats sålunda:

1. Bidrag till nordiska museet	kronor	22 000
2. » » Wenner-Grens institut	»	50 000
3. » » psykotekniska institutet	»	50 000
4. » » ryska institutet	»	25 000
		Summa kronor 147 000

Bidrag till nordiska museet. Detta bidrag avser undervisningen vid Stockholms högskola i nordisk och jämförande folklivsforskning. Bidraget skall jämlikt Kungl. Maj:ts beslut för innevarande budgetår disponeras på följande sätt:

a. Arvode åt en förste amanuens	kronor	4 032
b. Arvode åt ett kanslibitråde	»	6 228
c. Arvoden åt två kontorsbiträden	»	10 584
d. Materiel m. m.	»	1 156
		Summa kronor 22 000

Högskolans styrelse har i sitt statförslag för nästa budgetår räknat med en höjning av ifrågavarande bidrag med 6 000 kronor till 28 000 kronor.

Högskolans styrelse och nordiska museets nämnd ha sedermera i gemensam underdånig skrivelse den 10 oktober 1949 dels hemställt att biträdespersonalen måtte uppföras på högskolans stat, dels ock föreslagit följande fördelning av kostnaderna för ämnet nordisk och jämförande folklivsforskning under budgetåret 1950/51:

Stockholms högskola.

1 förste amanuens	kronor	4 032
1 kanslibitråde	»	6 228
2 kontorsbiträden	»	10 584
Materiel m. m.	»	7 156
		Summa kronor 28 000

Nordiska museet.

Avlöning av professor	kronor	21 040
Lokalhyra m. m.	»	7 000
Expenser	»	3 000
		Summa kronor 31 040

Kanslern har anfört:

För det framtida ordnandet av undervisning m. m. i nordisk och jämförande folklivsforskning och fördelningen av kostnaderna härför synes det mig erforderligt att ett formligt avtal träffas mellan högskolan och nordiska museet. I avvaktan på att en dylik överenskommelse föreligger anser jag bidrag till undervisningen fortfarande böra utgå i form av ett klumpanslag.

Beträffande detta anslag tillstyrker jag — under erinran om vad departementschefen i propositionen 1949: 163 (s. 52) anfört rörande riktlinjerna för kostnadsfördelningen — en höjning av bidragsbeloppet för nästa budgetår med 6 000 kronor till 28 000 kronor.

Departementschefen har under återopande av vad kanslern anfört förordat, att såsom bidrag till nordiska museet för nästa budgetår anvisas ett med 6 000 kronor till 28 000 kronor förhöjt belopp.

Bidrag till Wenner-Grens institut. Till professuren i experimentell zoologi och cellforskning är knuten institutionen för experimentell zoologi. Under denna professur sorterar även ett till den matematisk-naturvetenskapliga avdelningen knutet forskningsinstitut, benämnt Wenner-Grens institut för experimentell biologi. Detta institut, som hittills till större delen bekostats från Wenner-Grenska samfundet och Rockefeller Foundation, är i sin tur uppdelat på ett antal avdelningar. För institutet gälla särskilda stadgar, som föreskriva, att dess verksamhet bör befordra experimentell biologisk forskning, särskilt den, som ligger inom gränsområden till fysikalisk, kemisk och medicinsk forskning. Institutets avdelning för experimentell zoologi fungerar som högskolans institution för experimentell zoologi.

Till Wenner-Grens institut utgår för närvarande ett belopp av 50 000 kronor. *Högskolans styrelse* har nu begärt, att detta klumpbelopp måtte ersättas med att vissa tjänster uppföras å högskolans stat och institutet därutöver tilldelas ett årligt materielanslag. De ifrågasatta tjänsterna utgöras av två laboratoriefattningar, en tjänst som försöksassistent (Ce 18), en tjänst som laboratoriebiträde (Ce 11) och en tjänst som kanslibiträde (Ce 11). I årligt materielanslag hemställes om ett belopp av 25 000 kronor. Till stöd för sitt förslag har styrelsen återopat en framställning av *prefekten för Wenner-Grens institut, professorn Runnström*.

Beträffande innehållet i professor Runnströms framställning hänvisas till propositionen s. 19—21.

Kanslern, som finner en fastare anknytning mellan högskolan och institutet önskvärd, har kommit till den uppfattningen att detta lämpligast låter sig göra genom ett tillmötesgående i viss utsträckning av styrelsens förslag. *Kanslern* anser sig därför böra tillstyrka, att vid högskolans institution för experimentell zoologi (Wenner-Grens institut) inrättas två nya laboratoriefattningar, varav den ena är inriktad på fysiologisk-kemiska undersök-

ningar och den andra på ämnesomsättningsforskning. Härutöver förordar kanslern inrättandet på högskolans stat av en tjänst som laboratoriebiträde i lönegrad Ce 11. Kostnaderna för dessa befattningar beräknar kanslern till 37 118 kronor. Härjämte föreslår kanslern, att under högskolans materielanslag beräknas ett belopp av 21 000 kronor för Wenner-Grens institut. Härvid skulle enligt kanslerns förslag det nuvarande klumpbeloppet å 50 000 kronor till institutet utgå ur högskolans stat.

Departementschefen har förklarat sig icke nu beredd att tillstyrka att vissa tjänster vid Wenner-Grens institut uppföras på högskolans stat och att institutet därjämte tilldelas ett årligt materielanslag. Bidraget till institutet har departementschefen ansett även för nästa budgetår böra utgå i form av ett klumpanslag, som av departementschefen beräknats till oförändrat belopp, 50 000 kronor.

Till stöd för det i *motionerna I: 446* och *II: 544* framställda förslaget i vad det avser Wenner-Grens institut har anförts bland annat följande.

Wenner-Grens-institutets organisation avsåg att ge ökade möjligheter särskilt för sådana grenar av experimentell biologi, som betjäna sig av kemiska och fysikaliska metoder. Denna forskning skulle också belysa vissa frågor, som äro av betydelse för medicinen. En av institutets fem avdelningar — den för ämnesomsättningsforskning — har mer speciell anknytning till kliniskt arbete. Vid andra avdelningar utföras även arbeten inom olika grenar av bioteknik.

Wenner-Grens institut har under en något mer än tioårig verksamhet otvivelaktigt förvärvat anseende både inom och utom vårt land som ett synnerligen aktivt forskningscentrum. På några olika områden har där utförts ett pionjärarbete för forskningen inom vårt land. Ej minst är detta fallet, när det gäller begagnandet av isotoper som spårämnen vid studiet av ämnesomsättningen hos organismer. Sedan flera år studera sålunda docent Gösta Ehrensvärd och hans medarbetare vid avdelningen för fysiologisk kemi med hjälp av kolisotoper de olika aminosyrornas och äggviteämnenas uppbyggande hos mikroorganismer och lämna därigenom viktiga bidrag till kännedomen om hur levande substans uppbygges. Vid avdelningen för ämnesomsättningsforskning studeras bland annat med hjälp av radioaktivt fosfor den ämnesomsättning, som ger energien för de uppbyggande processerna inom organismerna. Detta arbete utföres framför allt av docent Olov Lindberg och hans medarbetare. De båda gruppernas arbeten komplettera varandra på ett lyckligt sätt, och ett givande samarbete har kommit till stånd mellan dem liksom även med andra forskargrupper inom institutet.

Både Ehrensvärds och Lindbergs arbeten ha blivit internationellt uppmärksammade. Detta har för docent Ehrensvärds vidkommande bland annat visat sig genom att han två gånger inbjudits till Förenta staterna för att vid olika forskningscentra redogöra för sina arbeten. Ävenså har han från samma land erhållit synnerligen förmånliga anbud. Från Columbia University har han erbjudits en självständig befattning. Han skulle därvid ha rättighet att medtaga några av sina medarbetare. Även från Oak

Ridge, en av atomforskningens högborgar, har docent Ehrensvärd erhållit anbud. Slutligen har Rockefeller Foundation lämnat honom ett understöd av 12 000 dollar för tre år för att han skall bli i tillfälle att från Amerika inköpa isotoper, respektive apparatur, nödvändig för hans isotoparbeten. Rockefeller Foundations representanter ha emellertid i samband med anslagsbeviljandet framställt som önskemål, att åtgärder vidtas för att Ehrensvärd skall knytas till Stockholms högskola fastare än vad hittills varit förhållandet. Om så ej sker, skulle fortsatt anslag riskeras.

Docent Lindberg har erhållit en viktig del av sin utbildning hos nobelpristagaren professor Cori i St. Louis. Han har också vid flera tillfällen erhållit anbud om befattningar i Amerika, exempelvis från universiteten i Nebraska och Utah samt senast från ett nygrundat institut för biologisk isotopforskning i Iowa.

De båda laboratorbefattningar, som av Stockholms högskolas styrelse föreslagits inrättade vid Wenner-Grens institut och som även tillstyrkts av universitetskanslern, avsågo framför allt att bereda en fastare ställning vid Wenner-Grens institut åt docenterna Ehrensvärd och Lindberg (födda 1910 respektive 1914). Om så ej sker är det stor fara, att dessa båda högt förtjänta forskare — som för närvarande endast åtnjuta otillräckliga arvodesersättningar — nödgas lämna vårt land, något som skulle vara till utomordentligt stor skada ej blott för den organisation, som långsamt byggts upp vid Wenner-Grens institut, utan även för svensk biologisk forskning i dess helhet. Det må nämnas, att båda de nämnda docenterna även gjort en betydande insats genom de impulser och den hjälp de givit talrika andra studerande och forskare, särskilt när det gällt isotopteknikens tillämpning inom olika områden, medicin, teknik och jordbruk. I själva verket bedriva båda en betydande, men helt oavlönad konsultverksamhet. Även för undervisningen är såväl docent Ehrensvärd som docent Lindberg av stor betydelse. De ha ofta handlett eller hjälpt till att handleda studier för licentiatexamen liksom också för filosofie eller medicine doktorsgrad. Även den elementära undervisningen ha de båda forskarna ofta berikat genom deltagande i seminarie- och proseminarieövningar. Båda äro synnerligen skickliga föreläsare och föredragshållare.

Det må hänvisas till att en laboratorbefattning i fysiologisk kemi föreslogs redan 1945 av den naturvetenskapliga forskningskommittén i dess betänkande nr 1 samt att inrättandet av laboratorbefattningen i ämnesomsättning föreslogs av medicinska högskolornas organisationskommitté år 1946. Detta senare förslag vittnar ju för övrigt om den betydelse för medicinsk forskning som kommittén tillmätte arbetet vid Wenner-Grens institut. Redan vid nämnda tidpunkter ansågos docenterna Ehrensvärd och Lindberg som självskrivna till de föreslagna befattningarna.

Med hänsyn till ovanstående synes det vara synnerligen angeläget, att de båda av Stockholms högskolas styrelse föreslagna laboratorbefattningarna komma till stånd. I stället för klumpsumman å 50 000 kronor föreslå vi att två laboratorbefattningar inrättas vid Wenner-Grens institut, den ena i fysiologisk kemi, den andra i ämnesomsättningsforskning, samt att dessutom 21 000 kronor beviljas till materielanslag för hela institutet. Den sammanlagda kostnaden skulle på detta sätt endast med omkring 3 000 kronor överstiga propositionens förslag i denna del.

Bidrag till psykotekniska institutet. *Högskolans styrelse* har hemställt om höjning av det nuvarande bidraget — 50 000 kronor — med 20 000 kronor till 70 000 kronor och med särskild underdånig skrivelse den 21 november 1949 framlagt förslag till inkomst- och utgiftsstat för institutet. I detta förslag har en justering uppåt vidtagits av de löner, som nu utgå till institutets fast anställda personal och vilka styrelsen ansett oskäligt låga i jämförelse med de avlöningar motsvarande befattningshavare vid andra universitets- och högskoleinstitut uppbyure; särskilt gällde detta om assistent- och amanuensbefattningarna vid institutet.

Då *kanslern* ansett vissa poster i utgiftsstaten väl högt beräknade, har han ansett den erforderliga ökningen av klumpanslaget kunna begränsas till 12 000 kronor.

Departementschefen har anfört följande.

Till stöd för den av högskolans styrelse nu begärda ökningen av bidraget till psykotekniska institutet med 20 000 kronor har åberopats behovet av en justering av assistent- och amanuenspersonalens löner.

Inom en nära framtid torde en utredning komma att igångsättas, avseende bland annat löneställningen för assistenter och amanuenser vid universitet och vissa högskolor. Denna utredning läser komma att omfatta jämväl amanuenser och assistenter vid psykotekniska institutet. Med hänsyn härtill är jag icke beredd att nu tillstyrka någon höjning av bidraget till institutet. Jag beräknar därför oförändrat bidragsbelopp, 50 000 kronor, för nästa budgetår.

Bidrag till ryska institutet. *Styrelsen* har hemställt om en höjning av bidraget — nu 25 000 kronor — med 10 000 kronor till 35 000 kronor. Höjningen har i första hand motiverats med nödvändigheten att anställa ett kanslibitråde, som även skulle stå till förfogande för professorn i slaviska språk. Vidare vore institutets egna medel förbrukade, och för ett nödortfigt underhåll av institutets dyrbara bibliotek krävdes en ökning av bidraget.

Kanslern har förordat en ökning av bidraget med 7 000 kronor för anställandet av en biblioteksamanuens.

Departementschefen har icke ansett sig nu kunna tillstyrka någon höjning av ifrågavarande bidrag, utan föreslagit bidragets uppförande med oförändrat belopp, 25 000 kronor.

Bidrag till kriminologiska institutet. I *motionen II: 163* har till stöd för det väckta förslaget om anslag till ifrågavarande institut anförts bland annat följande.

Den 15 maj 1946 bildades en ideell förening — kriminologiska institutet — med uppgift att upprätta och vidmakthålla ett kriminologiskt institut för bedrivande och främjande av kriminologisk forskning och spridande av kännedom om dennas resultat.

Den 10 april 1947 hemställde föreningen hos Stockholms högskolas styrelse, att institutet måtte upptagas som en till högskolan ansluten institution. Denna framställning bifölls av högskolans styrelse den 11 juni 1947. Till direktion för kriminologiska institutet utsågos dåvarande rektorn, professor Sven Tunberg, ordförande, professorerna Ivar Agge, Einar Tegen och Olof Kinberg samt socialläkaren Gunnar Inghe.

Vid kriminologiska institutet har sedan det bildades en livlig vetenskaplig verksamhet hunnit komma i gång. Denna verksamhet är så mycket mera anmärkningsvärd som institutet ända sedan sin tillkomst haft stora ekonomiska svårigheter att kämpa med. Det bidrag om 40 000 kronor, som ställts till förfogande från Rockefeller Foundation, är sedan länge förbrukat. Beviljade forskningsanslag ha endast kunnat utnyttjas för direkta forskningsuppgifter, löner åt forskare, assistenter och skrivbiträden, material m. m. Till administration, arbetslokaler, utrustning m. m. ha däremot saknats medel.

Den 9 november 1948 fick institutet visserligen ett anslag på kronor 5 000 från samhällsvetenskapliga forskningsrådet som hjälp vid igångsättandet av verksamheten vid institutet. Dessa medel ha använts till inredning av institutet, materialomkostnader m. m. Däremot ha utgifter för hyror, telefon, värme, ljus, städning m. m. fått bekostas av de berörda forskarna själva. I fortsättningen kunna emellertid sådana privata medel icke uppdrias. Kunna inte driftmedel erhållas på annat sätt, måste institutet med all sannolikhet nedläggas.

En stor svårighet har även varit, att institutet på grund av sina ekonomiska svårigheter inte varit i stånd att anställa ett biträde för administrationen och det löpande arbetet. Samtidigt med att den vetenskapliga verksamheten vuxit, har bokföringen blivit alltmer omfattande. På institutet finnas bl. a. ett kriminologiskt bibliotek, stora kartotek och journalarkiv för de olika undersökningarna och annat vetenskapligt material m. m. Skötseln härav har hittills åvilat institutets föreståndare och biträdande föreståndare. Dessa uppgifter ha emellertid blivit alltför omfattande och kunna inte längre skötas på fritid.

Det är därför nödvändigt, att det anställs ett väl kvalificerat biträde för skötseln av dessa löpande angelägenheter vid institutet. Denna arbetskraft bör samtidigt i mån av tid fungera som assistent åt institutets föreståndare och de forskare som äro verksamma vid institutet. Det är därför nödvändigt att vederbörande har både en gedigen psykologisk utbildning och erfarenhet som socialarbetare.

Kriminologiska institutet har under sin treåriga tillvaro visat sig vara en synnerligen aktiv vetenskaplig institution, som redan gjort en betydelsefull insats inom kriminologien. Att efter denna korta tid redan ha tre gradualavhandlingar under utarbetande vittnar onekligen om en betydande livskraft. Säkerligen kommer kriminologiska institutet att verka stimulerande inte endast på den kriminologiska forskningen i landet utan även på den sociologiska forskningen i allmänhet. Därtill tarvas emellertid ekonomiskt stöd. Det är inte rimligt att enskilda forskare skola betungas inte bara med det slit, som vetenskap alltid innebär, utan därtill med stora utgifter för institutets drift. Det allmänna bör här ingripa. Detta är särskilt berättigat med hänsyn till den kriminologiska forskningens betydelse vid bekämpandet av kriminaliteten.

De mest trängande anslagsbehoven för närvarande äro:

Hyra	kr. 1 700
Telefon, ljus, värme, städning m. m.	» 1 100
1 assistent (ca 700:—/mån.)	» 8 400
Inventarier, kontorsmateriel, expenser m. m.	» 800
	<hr/>
	Summa kronor 12 000

Omkostnader.

Denna utgiftspost är nu uppförd med 433 000 kronor och disponeras på sätt framgår av efterföljande sammanställning. Av denna framgår jämväl *styrelsens* beräkning av medelsbehovet för nästa budgetår och *kanslerns* förslag i ämnet, vilket biträts av *departementschefen* och innebär en ökning av utgiftsposten med 10 600 kronor.

	Enligt omkostnadsstaten för 1949/50, kronor	Av styrelsen för 1950/51 föreslagna belopp, kronor	Kanslerns av dept.-chefen godtagna beräkning för 1950/51 kronor
1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	—	2 000	2 000
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	9 000	9 000	1 000
3. Bränsle, lyse, vatten, <i>förslagsvis</i>	140 000	150 000	150 000
4. Telefon, skrivmaterialier och expenser i övrigt	40 000	50 000	45 000
5. Tryckningskostnader, <i>förslagsvis</i>	20 000	50 000	20 000
6. Renhållning och städning, <i>förslagsvis</i>	90 000	93 000	93 000
7. Underhåll av byggnader m. m.	70 000	90 000	80 000
8. Hyror, <i>förslagsvis</i>	11 400	15 000	15 000
9. Försäkringar, <i>förslagsvis</i>	10 000	10 000	10 000
10. Räntor och amorteringar, <i>förslagsvis</i>	28 000	13 000	13 000
11. Övriga utgifter	14 600	15 000	14 600
Summa kronor	433 000	497 000	443 600

Materiel m. m.

Denna utgiftspost är nu upptagen med 336 000 kronor.

Styrelsen har i sin skrivelse av den 10 juni 1949 äskat en ökning av anslaget till materiel med 112 850 kronor till 448 850 kronor. Härjämte har *styrelsen* i underdånig skrivelse den 24 oktober 1949 begärt att materielanslaget med hänsyn till den svenska kronans devalvering måtte därutöver höjas med 75 000 kronor.

Kanslern finner en avsevärd förstärkning av materielanslaget i och för sig motiverad. Med hänsyn till det rådande ekonomiska läget begränsar *kanslern* sig emellertid till att föreslå en ökning med 10 procent av det nuvarande anslagsbeloppet, eller alltså med i runt tal 33 000 kronor.

Departementschefen har i nuvarande läge ansett sig endast kunna tillstyrka, att denna utgiftspost uppräknas med 33 000 kronor till 369 000 kronor.

Engångskostnader för materielanskaffning.

Denna utgiftspost är nu upptagen med 40 000 kronor.

I sin skrivelse den 10 juni 1949 har *styrelsen* begärt, att för engångskostnader för materielanskaffning måtte uppföras ett belopp av 197 745 kronor.

Sedermåra har *styrelsen* i underdånig skrivelse den 24 oktober 1949 framhållit, att ifrågavarande utgiftspost med hänsyn till den svenska kronans devalvering behövde höjas med 95 000 kronor för att medge den anskaffning, som avsetts vid uppgörande av statförslaget för nästa budgetår.

Kanslern har erinrat om att han redan tidigare uttalat, att högskolan syntes vara i stort behov av att förnya och utöka sin uppsättning av instrument och apparatur. I föreliggande ekonomiska läge anser sig emellertid *kanslern* nödsakad att begränsa sitt tillstyrkande av anslagsmedel för ifrågavarande ändamål till ett belopp av 50 000 kronor.

Departementschefen har anslutit sig till *kanslerns* förslag, vilket innebär en ökning av utgiftsposten med 10 000 kronor.

Engångskostnader för byggnadsarbeten.

Till detta ändamål ha några medel icke anvisats för innevarande budgetår. Vid behandlingen i följd av motsvarande anslagsfråga framhöll *departementschefen*, att han vore väl medveten om att det förelåge ett stort behov av byggnadsåtgärder vid Stockholms högskola, och räknade med att det redan för budgetåret 1950/51 bleve nödvändigt att anvisa ett betydande anslag för ändamålet. *Departementschefen* förutsatte därvid, att högskolans styrelse vid avgivandet av sina anslagsäskanden för nästa budgetår lämnade en samlad översikt av högskolans mera aktuella byggnadsfrågor, vilken även innefattade en gradering av byggnadsföretagen ur angelägenhetssynpunkt och de beräknade byggnadskostnaderna.

På uppdrag av högskolans rektor har *arkitekten professor Paul Hedqvist* utarbetat en plan för högskolans framtida utbyggnad, innefattande stadsplane- och byggnadsritningar. En redogörelse för planen har lämnats i en av *Hedqvist* avgiven promemoria.

Enligt promemorian omfattar planen följande förslag.

1. Ombyggnad av gamla tekniska högskolans norra flygel för de psykologiska och genetiska institutionerna.
2. Nybyggnad för humanistiska biblioteket i kvarteret Spelbomskan.
3. Nybyggnader för de zoologiska, fysiska och kemiska institutionerna i kvarteret Vega.
4. Ny panncentral i gamla tekniska högskolans huvudbyggnad.
5. Ombyggnad av det nuvarande kanslihuset.
6. Dispositioner för högskolans vidare utbyggnad.

För den sålunda föreslagna och för närvarande närmare överblickbara utbyggnaden av Stockholms högskola har i promemorian upptagits följande tids- och kostnadsschema:

1949—1950—1951

Psykologiska och genetiska institutionerna	kronor	275 000	
Biblioteksbyggnad	»	1 375 000	kronor 1 650 000

1951—1952

Zoologiska institutionen	kronor	1 500 000	
Del av panncentral	»	100 000	kronor 1 600 000

1953—1954

Reparation av kanslihuset	kronor	120 000	
Fysiska institutionen	»	1 840 000	
Del av panncentral	»	75 000	kronor 2 035 000

1955—1956

Kemiska institutionens 1:a etapp ..	kronor	2 300 000	
Del av panncentral	»	75 000	kronor 2 375 000

1956—1957

Kemiska institutionens 2:a etapp ..	kronor	1 500 000	
Gamla högskolans ledningar	»	260 000	kronor 1 760 000

Summa kronor 9 420 000.

I promemorian har även berörts frågan om högskolans utbyggnad på längre sikt. I vad härutinnan anförts torde få hänvisas till propositionen s. 29.

Högskolans styrelse har i sin skrivelse den 10 juni 1949 framhållit, att styrelsen då ännu icke tagit ställning till den av Hedqvist uppgjorda planen för högskolans utbyggnad. Även om delade meningar kunde råda rörande angelägenhetsgraden av de olika företagen, gäve planen emellertid enligt styrelsens uppfattning ett klart uttryck för det mycket stora byggnadsbehov, som nu förelåge eller komme att göra sig gällande inom de allra närmaste åren.

I förslaget till huvudstat för högskolan har styrelsen under rubriken engångskostnader för byggnadsarbeten upptagit ett belopp av 816 000 kronor, varav 475 000 kronor beräknats för uppförande av nybyggnad för humanistiska biblioteket och 341 000 kronor för inredning och utrustning av lokaler för institutionerna för psykologi och pedagogik samt genetik i tekniska högskolans gamla byggnad Drottninggatan 95 A i kvarteret Vega. För sistnämnda ändamål har styrelsen emellertid i en till ecklesiastikdepartementet den 2 juli 1949 inkommen underdånig skrivelse i stället räknat med en kostnad av i runt tal 337 000 kronor.

**Inredning och utrustning av lokaler för
institutionerna för psykologi och pedagogik samt genetik.**

Genom beslut den 30 juni 1948 förordnade Kungl. Maj:t, att det staten tillhöriga kvarteret Vega vid Drottninggatan i Stockholm med därå uppförda byggnader skulle reserveras för Stockholms högskolas framtida behov, dock att därigenom tills vidare icke skulle ske någon ändring beträffande den dåvarande dispositionen av byggnaderna. Sedermera anbefalldes Kungl. Maj:t genom beslut den 3 juni 1949 byggnadsstyrelsen att från och med den 1 juli 1949 till styrelsen för Stockholms högskola för begagnande för dess institutioner upplåta följande lokaler i ifrågavarande byggnader, nämligen dels de inom våningen en trappa upp belägna rummen nr 132—134, dels ock de inom våningen två trappor upp belägna rummen nr 164, 165 och 171—174. Tillika föreskrev Kungl. Maj:t, att förslag till ändringsarbeten inom de sålunda upplåtna lokalerna — även sådana arbeten, som avsåges att utföras på högskolans egen bekostnad — skulle underställas byggnadsstyrelsen för granskning och godkännande.

I ovannämnda till ecklesiastikdepartementet den 2 juli 1949 inkomna skrivelse har *högskolans styrelse* anmält, att de lokaler, som enligt Kungl. Maj:ts beslut den 3 juni 1949 skulle upplåtas till högskolan, vore avsedda att disponeras av genetiska institutet och institutet för pedagogik och psykologi vid högskolan samt därvid vidare anfört bland annat, att kostnadsberäkningarna slutade på en summa av 265 000 kronor, däri icke inbegripna utgifter för utbyte av fönstersnickerier, för diskmaskin och apparatur i ett s. k. temperaturbeständighetsrum och för möbler. Kostnaderna för utbyte av fönstersnickerier hade beräknats till 10 000 kronor. Anskaffningskostnaden för diskmaskin, apparatur och möbler till genetiska institutet uppskattades till omkring 30 000 kronor. För möbler och viss annan utrustning till institutet för psykologi och pedagogik hade beräknats en summa av 32 000 kronor. Sammanlagt skulle alltså för iordningställande av lokalerna erfordras ett belopp av i runt tal 337 000 kronor.

Byggnadsstyrelsen har förklarat sig icke ha något att erinra mot ritningar eller kostnadsberäkning.

Universitetskanslern har funnit det nödvändigt för högskolan att snarast möjligt taga i bruk de lokaler, som i tekniska högskolans gamla byggnad ställts till högskolans förfogande, och har därför förordnat, att anslag beviljas för ändamålet.

Nybyggnad för humanistiska biblioteket.

Med skrivelse den 30 augusti 1949 ha *1947 års sakkunniga för utredning rörande Stockholms högskolas framtida ställning* överlämnat betänkande med utredning och förslag rörande nybyggnad för Stockholms högskolas humanistiska bibliotek m. m.

De sakkunniga.

Nuvarande organisation m. m. Stockholms högskolas humanistiska bibliotek bildades år 1922 genom en sammanslagning av högskolans dåvarande seminariebibliotek i litteraturhistoria, historia, religionshistoria, nordiska språk och arkeologi. Sedermera ha de i biblioteket ingående ämnena utökats med tyska språket, engelska språket, romanska språk, latinska språket samt praktisk och teoretisk filosofi. De tillskott, som härefter möjliggjort, att humanistiska biblioteket kunnat betjäna de studerande, ha bestått av flera donationer av större och mindre omfattning. Redan före högskolans tillkomst hade emellertid till Högskoleföreningen i Stockholm, vilken tillkommit för att upprätta en högskola i huvudstaden, år 1873 överlämnats en större samling främst engelsk, fransk och tysk litteratur från 1600- och 1700-talen, vilken avsåndrats från svenska akademiens gamla bibliotek. Denna samling ingår nu organisatoriskt i humanistiska biblioteket. Vid sidan av donationerna har biblioteket utvecklats genom årliga inköp och genom bytesförvärv.

Det sammanlagda bokbeståndet vid humanistiska biblioteket uppgår för närvarande till omkring 5 500 löpmeter; antalet band kan beräknas till ungefär 150 000 och antalet broschyrer till omkring 15 000. Den årliga accessionen har tidigare uppgått till c:a 100 löpmeter och uppskattas nu till omkring 60 löpmeter.

Inom de representerade ämnena disponerar biblioteket, framhålla de sakkunniga, numera delvis mycket värdefulla samlingar av en omfattning, motsvarande ett välrustat seminariebibliotek, vilka kunna sägas täcka litteraturbehovet — om ock med vissa luckor — för de akademiska studierna upp till de mera avancerade lärdomsproven. Detta gäller dock icke ifråga om arkeologi, beträffande vilket ämne bibliotekets samlingar icke utvecklats och kompletterats, såsom skett beträffande de övriga ämnena. De studerande inom detta ämne ha därför alltmera sökt sig till vitterhetsakademiens bibliotek.

Humanistiska biblioteket flyttade år 1930 till de nuvarande lokalerna, Birgerjarlsgatan 20, varifrån sedermera, allteftersom utrymmesbristen tilltagit, delar av samlingarna måst överflyttas till andra, provisoriska lokaler.

I huvudlokalerna, Birgerjarlsgatan 20, finnes institutionens centrala expedition och här förvaras även den övervägande delen av bibliotekets mest efterfrågade litteratur. I dessa lokaler finnes vidare huvuddelen av arbetsplatserna, omkring 70 stycken.

Till fastigheten Uggleviksgatan 11 har förlagts en läsesal med referensbibliotek för propedeutiska studier med sammanlagt 30 arbetsplatser samt visst magasinsutrymme.

I Värtavägen 16 förvaras i två hyrda rum i en bostadsvåning en mindre del av samlingarna, huvudsakligen bestående av mindre efterfrågade verk.

Det i de nu angivna lokalerna förvarade bokbeståndet kan sägas utgöra humanistiska bibliotekets för studiebruk tillgängliga samlingar. Ifrågavarande bokmaterial uppgår till omkring 3 000 löpmeter.

Av de icke sålunda tillgängliga samlingarna förvaras i lokaler inom socialinstitutets byggnad, Odengatan 61, restupplagor av avhandlingar och visst annat bytesmaterial, sammanlagt omkring 300 hyllmeter.

I stadsbiblioteket, Sveavägen 73, disponerar högskolan större delen av de båda övre gallerierna i rotundan och förvarar där främst engelsk, fransk och tysk 1600- och 1700-talslitteratur, till större delen bestående av ovan nämnda, från svenska akademiens gamla bibliotek avsöndrade samling samt vidare av äldre donationer från universiteten i Köpenhamn och Oslo. Detta bestånd, som uppgår till omkring 700 löpmeter, är endast delvis katalogiserat och kan betraktas såsom undandraget de studerandes och forskandes bruk.

Av bokmaterialet är slutligen uppskattningsvis högst 1 500 löpmeter nedpackat i lådor och förvarat i »Spökslottet», Drottninggatan 116, och i stadsbibliotekets skyddsrum. Detta bestånd utgöres av olika till högskolan under skilda tider donerade privatbibliotek, vilka hittills icke alls eller endast delvis kunnat inordnas i bibliotekets samlingar. De nedpackade samlingarnas närmare sammansättning är okänd; dock kunna vissa slutsatser om den allmänna inriktningen dragas av kunskapen om de tidigare ägarnas särskilda intressen.

Det är enligt de sakkunnigas mening uppenbart, att den rådande splittringen av humanistiska biblioteket på ett flertal helt skilda lokaler i många avseenden medför betydande olägenheter.

Olägenheten med den nuvarande lokalsituationen sammanhänger emellertid, anför de sakkunniga vidare, icke uteslutande med bibliotekets splittring utan i minst lika hög grad med den rådande trångboddheten. Häri får sålunda ses den främsta anledningen till att stora delar av bokbeståndet, vilka torde innehålla verk av mycket betydande värde, alltjämt förvaras nedpackade och okatalogiserade. De trånga lokalförhållandena göra det vidare mycket svårt för besökaren att skaffa sig den önskvärda överblicken över bokmaterialet inom vederbörande fack.

Det är troligt, att de svåra omständigheter, under vilka biblioteket arbetar, avskräckt många studerande från besök och kommit dem att i stället använda sig av andra institutioner. Ett betydande antal studenter, även på det propedeutiska stadiet, ha sålunda förlagt t. o. m. sina tentamensstudier till kungl. biblioteket eller till stadsbiblioteket.

Mot bakgrunden av den pågående upprustningen inom högskolan framstå de ogynnsamma förhållandena vid humanistiska biblioteket såsom särskilt otillfredsställande. Med hänsyn härtill och då planerna på en nybyggnad för biblioteket sedan lång tid tillbaka varit föremål för noggranna överväganden och väsentliga förutsättningar för deras realiserande numera föreliggande, vilja de sakkunniga förorda, att arbetet med en ny biblioteksbyggnad snarast igångsättes.

Bibliotekets allmänna inriktning och omfattning. En grundläggande fråga, till vilken ställning måst tagas inför förverkligandet av planerna på en nybyggnad för humanistiska biblioteket, är, anförda de sakkunniga, den om det nya bibliotekets allmänna inriktning och omfattning. Problemställningen kan lämpligen formuleras sålunda: Skall det nya biblioteket ha karakteren av ett allmänt humanistiskt universitetsbibliotek med i största möjliga utsträckning kompletta samlingar inom alla hithörande fack och inriktat även på tillgodoseende av den avancerade forskningens behov, eller skall man nöja sig med seminariebibliotekets mera begränsade omfattning och hänvisa den avancerade forskningen till olika specialbibliotek eller kungl. biblioteket?

De sakkunniga framhålla, att de ägnat denna fråga särskild uppmärksamhet och härvid även inhämtat vederbörande ämnesrepresentanters uppfattning. De ha härvid kommit till det resultatet, att humanistiska biblioteket i princip icke bör organiseras vidlyftigare än som ett sammanfört seminariebibliotek för vissa av de till humanistiska avdelningen hörande ämnen. I ett avseende ifrågasätta de sakkunniga ett avsteg från denna allmänna princip, nämligen i fråga om de filologiska disciplinerna. Härom ha de sakkunniga anfört följande.

I fråga om ämnena engelska, romanska språk, tyska och nordiska språk har däremot rätt tvekan. Man torde dock, framhålla de sakkunniga, få räkna med att doktorsavhandlingar i de filologiska ämnena i fortsättningen liksom hittills huvudsakligen komma att utarbetas inom humanistiska biblioteket. För den skull kan det, särskilt i betraktande av att språkvetenskaperna sakna tillgång till specialbibliotek i Stockholm, övervägas om icke humanistiska biblioteket, med avsteg från den tidigare angivna principen i fråga om bibliotekets omfattning, borde utbyggas så att det vid sidan av sin ställning såsom seminariebibliotek kunde göra tjänst som ett vetenskapligt specialbibliotek för moderna språk. Problemet synes här vara att åstadkomma en lämplig avvägning mellan humanistiska biblioteket och kungl. biblioteket, där, såsom nämnts, en viss expansion inom dessa fack pågår. Motsvarande problem lär även vara aktuellt för latinska språkets vidkommande. De sakkunniga ha emellertid icke ansett sig behöva taga slutlig ställning till dessa spörsmål, utan förorda att härav föranledda avvägningsfrågor göras till föremål för fortsatta överläggningar mellan vederbörande bibliotekschefer och ämnesrepresentanter. Vad slutligen angår det nytillkomna ämnet klassisk språkvetenskap och kulturforskning måste frågan om de högre studiernas förläggning på grund av ämnets särpräglade sammansättning enligt de sakkunnigas mening bedömas särskilt från fall till fall, varvid studiernas speciella inriktning blir avgörande vid valet mellan specialbibliotek, kungl. biblioteket, humanistiska biblioteket och andra till högskolan knutna bibliotek.

I samband med övervägandena om humanistiska bibliotekets omfattning ha de sakkunniga även övervägt frågan om lämpligheten att från biblioteket avskilja och till andra institutioner överlämna vissa delar av sam-

lingarna, som härigenom kunde bli till större gagn för studier och forskning. Härvid har uppmärksamheten särskilt riktats på det bestånd, som nu förvaras i stadsbibliotekets rotunda. Ifrågavarande delvis okatalogiserade samling har vid prov visat sig innehålla ett flertal synnerligen värdefulla verk, av vilka många saknas i kungl. biblioteket. Då detta bokmaterial icke lämpligen kan placeras i öppna samlingar, synes det ändamålsenligt, att kungl. biblioteket får tillgodogöra sig dels de delar av samlingen, som icke förut finnas vid denna institution, och dels sådana verk, som genom pärmstämplar, proveniensanteckningar och dylikt erbjuda ett direkt bokhistoriskt intresse. I samlingen ingår även mycken äldre utländsk vitterhet, som redan finnes i kungl. biblioteket och icke heller skulle fylla någon uppgift i högskolebiblioteket. Detta material bör, enligt de sakkunnigas förmenande, återgå till svenska akademien, som i Nobelbiblioteket har landets ledande specialbibliotek för skönlitteratur och litteraturhistoria och som i stor utsträckning betjänar lärare och studenter vid högskolan.

Förslag till nybyggnad. De sakkunniga erinra om att stadsfullmäktige den 20 november 1939 medgivit upplåtelse till styrelsen för Stockholms högskola för uppförande av en biblioteksbyggnad av viss tomt, numera betecknad såsom nr 5 i kvarteret Spelbomskan, med tomträtt på 100 år mot en formell årlig avgäld av 100 kronor. Därvid förutsattes, att vissa lokaler skulle erhållas i byggnaden för stadsbibliotekets framtida behov av ökat utrymme.

Byggnaden är avsedd att disponeras på följande sätt.

I h u v u d b y g g n a d e n i *bottenvåningen* inrymmas entré med kapprum och toaletter, bibliotekshall (samtidigt katalogrum), proseminariesal med lärarrum, låneexpedition, arbetsrum, bokbinderi samt en vaktmästarbostad om två rum och kök och matrum. *Våningen 1 trappa* inrymmer seminarierum för nordiska språk och litteraturhistoria med fyra lärarrum, rökrum och toaletter, bibliotekarierum, två tjänsterum samt rum för läsapparater, lunchrum med pentry för tjänstepersonalen samt 10 forskarceller. *Våningen 2 trappor* innehåller seminarierum för tyska språket, engelska språket, latinska språket samt romanska språk med sammanlagt sex lärarrum, 10 forskarceller, ett rökrum samt toaletter. Till *våningen 3 trappor* ha förlagts seminarierna för filosofi (praktisk och teoretisk), religionshistoria och historia med fem lärarrum samt seminarielokal för ämnet klassisk språkvetenskap med kulturforskning med ett lärarrum ävensom 10 forskarceller, rökrum och toaletter.

I f l y g e l n, vilken är lägre än huvudbyggnaden, har placerats den stora läktarförsedda läsesalen om 280 kvm. Intill denna ligga ovan varandra två tidningshallar, vardera om 150 kvm, avsedda för stadsbibliotekets behov.

Källaren under huvudbyggnaden har i fyra våningar bokmagasin, tillsammans omkring 400 kvm, panncentral, skyddsrum och källarutrymmen för vaktmästarbostaden. Under flygelbyggnaden tillkommer ytterligare 400

kvm bokmagasin, vilka emellertid äro avsedda för stadsbibliotekets behov.

Sammanlagt finnes plats för 7 200 löpmeter; hyllutrymmena i lärarrum, tjänstelokaler och studieceller äro här icke medräknade. Studiecellerna ha i samtliga våningar förlagts till samma parti av byggnaden, vilket kan avstängas från övriga lokaler i huset och nås genom en trappa med direkt förbindelse med huvudentrén.

Kostnadsberäkning. På grundval av i maj 1949 rådande priser ha kostnaderna för den föreslagna biblioteksbyggnaden beräknats till 1 600 000 kronor, varav 1 375 000 kronor belöpa på humanistiska biblioteket och 225 000 kronor på stadsbiblioteket. Härutöver föreslås ett belopp av 40 000 kronor till konstnärlig utsmyckning av själva byggnaden, varav 5 000 kronor anses belöpa på stadsbiblioteket. Eventuell konstnärlig utsmyckning av den öppna platsen framför byggnaden anses böra ankomma på Stockholms stad. Erforderliga inventarier för högskolebiblioteket beräknas komma att kosta 183 000 kronor.

Finansiering. Genom beslut den 28 maj 1937 och den 10 juni 1938 har Kungl. Maj:t av lotterimedel beviljat högskolan anslag å sammanlagt 250 000 kronor såsom bidrag till kostnaderna för uppförande av en biblioteksbyggnad. Till hufvästande av minnet av sitt 75-årsjubileum beviljade Stockholms stadsfullmäktige den 25 april 1938 ett anslag å 250 000 kronor till högskolan att användas för ifrågavarande ändamål. De nämnda anslagen med upplupen ränta uppgingo den 1 januari 1949 till i runt tal 600 000 kronor. Till detta belopp komma garanterade donationsmedel från K. och A. Wallenbergs stiftelse på 300 000 kronor. Det sammanlagda till förfogande stående beloppet är alltså omkring 900 000 kronor.

De sakkunniga framhålla, att högskolans behov av medel för själva byggnadsprojektets genomförande utöver sålunda redan disponibla medel utgör omkring 510 000 kronor, häri inräknat på högskolan belöpande del av kostnaden för konstnärlig utsmyckning.

Personalbehov. De sakkunniga finna det sannolikt, att den nuvarande personalen, förstärkt med en amanuens och en assistent, skall visa sig tillfyllest för nyorganisationen.

Anslag för bokinköp och bokbindning. De sakkunniga förorda ett årsanslag för detta ändamål med 40 000 kronor och engångsanslag för komplettering av äldre litteratur med 210 000 kronor att fördelas på sju år. För bindning av det nedpackade, ännu okatalogiserade bokbeståndet föreslås ett anslag på 60 000 kronor, att utgå med lika belopp under fem år.

Stockholmsbibliotekens samarbetsnämnd. Den uppläggning och organisation av Stockholms högskolas humanistiska bibliotek, som de sakkunniga rekommendera, har såsom grundläggande förutsättning en utveckling och intensifiering av samarbetet mellan Stockholmsbiblioteken. Med anledning härav har med de sakkunnigas medverkan bildats en samar-

betsnämnd. De grundläggande frågorna för nämndens verksamhet skulle i huvudsak omfatta bibliotekens inköpsområden, de utländska bytesförbindelserna, låneförbindelser mellan Stockholmsbiblioteken och frågor rörande öppethållande, personalrekrytering m. m.

Remissyttranden.

Byggnadsstyrelsen har under förutsättning att det uppgjorda lokalprogrammet ansåges riktigt avvägt icke något att erinra mot det föreliggande ritningsförslaget eller de beräknade kostnaderna för byggnadsföretagets genomförande.

Kanslern har understrukit nödvändigheten av en försiktig planläggning av humanistiska bibliotekets verksamhetsområde, när den planerade byggnaden erbjöde relativt begränsade utvidgningsmöjligheter. Principen om humanistiska bibliotekets karaktär av seminariebibliotek syntes därför kanslern böra upprätthållas även då det gällde de filologiska disciplinerna.

Med hänsyn till att högskolan för närvarande disponerar omkr. 900 000 kronor till nybyggnad för humanistiska biblioteket, synes det kanslern tillräckligt, om för nästa budgetår å högskolans stat upptages ett anslag av 50 000 kronor för ändamålet.

Stockholms stadsfullmäktige och *stadens vederbörande myndigheter* ha i princip tillstyrkt nybyggnaden för humanistiska biblioteket och förordat, att den för stadsbiblioteket avsedda delen av byggnaden skulle uppföras i en senare etapp och att utformningen av densamma borde göras till föremål för omprövning.

Departementschefen har anfört huvudsakligen följande.

Först i den ovannämnda tidsplanen för högskolans utbyggnad komma de två byggnadsföretag, till vilka medel upptagits i nu föreliggande statförslag, nämligen dels inredning och utrustning av lokaler för instituten för psykologi och pedagogik samt för genetik i en av gamla tekniska högskolans flyglar i kvarteret Vega, dels ock en ny biblioteksbyggnad på den av stadsfullmäktige i Stockholm för detta ändamål år 1939 upplåtna tomten vid Odengatan mellan stadsbiblioteket och socialinstitutet. Båda dessa byggnadsföretag synas vara av den angelägna art och så fristående från högskolans fortsatta utvidgningsbehov att de kunna beslutas utan ställningstagande till utbyggnadsplanen i dess helhet.

De lokaler, som nu avses skola inredas och utrustas för instituten för psykologi och pedagogik samt för genetik, ha upplåtits till högskolan jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 3 juni 1949. Kostnaderna för lokalernas iordningställande ha beräknats till 337 000 kronor, varav 275 000 kronor avse egentliga byggnadskostnader och 62 000 kronor kostnader för möbler m. m. Jag förordar att för ifrågavarande ändamål för nästa budgetår beräknas 337 000 kronor.

Av den lämnade redogörelsen torde klart ha framgått, att ett trängande behov föreligger att nu realisera de sedan åtskilliga år föreliggande planer-

na på att uppföra en nybyggnad för högskolans humanistiska bibliotek. Mot det av 1947 års sakkunniga för utredning rörande Stockholms högskolas framtida ställning nu framlagda förslaget till nybyggnad för biblioteket och de riktlinjer, som varit vägledande för byggnadsföretagets utformning, har jag i huvudsak icke funnit anledning till erinran. Jag delar således de sakkunnigas mening, att det humanistiska biblioteket i princip icke bör organiseras vidlyftigare än som ett sammanfört seminariebibliotek för vissa av de till humanistiska avdelningen hörande ämnena samt att vissa delar av de nuvarande boksamlingarna böra avsöndras. Till den av de sakkunniga och vissa remissinstanser berörda frågan, huruvida biblioteket, med avsteg från nämnda princip, bör utbyggas så, att det vid sidan av sin ställning som seminariebibliotek kan göra tjänst jämväl som vetenskapligt specialbibliotek i vissa filologiska discipliner, torde ställning icke behöva tagas i förevarande sammanhang.

Kostnaderna för byggnadens uppförande och konstnärliga utsmyckning ha beräknats till 1 640 000 kronor. Härav belöpa 1 410 000 kronor å den för humanistiska biblioteket avsedda delen av nybyggnaden och återstoden å den del av byggnaden, som avsetts för Stockholms stadsbibliotek men som enligt stadsfullmäktiges beslut bör hänföras till en senare byggnadsetapp. Då högskolan för närvarande disponerar ca 900 000 kronor för ifrågavarande byggnadsföretag, skulle härutöver erfordras 510 000 kronor, att täckas enligt gällande regler på högskolans stat. Med hänsyn till storleken av det redan disponibla beloppet för byggnadsföretaget synes det mig icke vara erforderligt, att några medel för ifrågavarande ändamål upptagas i högskolans stat redan för nästa budgetår.

Jag tillstyrker alltså, att nybyggnad för humanistiska biblioteket uppföres i huvudsaklig överensstämmelse med föreliggande ritningsförslag med de ändringar däri, som må föranledas av att den för stadsbiblioteket avsedda delen av nybyggnaden ställs på framtiden. Stockholms stads fastighetskontors husbyggnadsavdelning har i ärendet framhållit, att kostnaderna för byggnadsföretaget skulle kunna nedbringas, om det med hänsyn till spårvägstunnelns läge vore möjligt att med bibehållande av lokalytan förlägga källarutrymmena i ett färre antal plan än de föreslagna fyra. I sådant fall kunde nämligen dels grunden utföras enklare, dels sprängningsarbetena inskränkas. Jag förutsätter, att vederbörande beaktar detta uttalande.

De av de sakkunniga berörda frågorna om det framtida personalbehovet vid högskolans humanistiska bibliotek samt om anslag för anskaffande av inventarier samt för inköp och inbindning av böcker för biblioteket böra prövas framdeles i samband med fastställande av stat för högskolan.

Den på de sakkunnigas initiativ bildade Stockholmsbibliotekens samarbetsnämnd synes mig kunna medverka till en betydelsefull rationalisering av huvudstadens biblioteksförhållanden.

Vid bifall till vad jag under detta avsnitt förordat bör i högskolans huvudstat för nästa budgetår upptagas en ny, obetecknad utgiftspost å 337 000 kronor.

Pensioner och livräntor.

Denna utgiftspost har *departementschefen* ansett böra uppföras med oförändrat belopp, 160 000 kronor.

Huvudstatens inkomstsida. Anslagsbehovet.

Högskolans inkomster utöver statsbidraget och bidraget från Stockholms stad ha av *departementschefen* beräknats sålunda:

Avkastning av högskolans fonder	kronor	565 000
Avgifter från de studerande	»	410 000
Hyror och arrenden	»	31 900
Bidrag från enskilt håll	»	48 200
Diverse inkomster	»	3 900
		Summa kronor 1 059 000.

Som av den föregående redogörelsen framgår har å andra sidan *departementschefen* beräknat huvudstatens utgiftssida sålunda:

Avlöningar, <i>förslagsvis</i>	kronor	2 275 000
Bidrag till vissa institutioner	»	153 000
Omkostnader, <i>förslagsvis</i>	»	443 600
Materiel m. m.	»	369 000
Engångskostnader för materielanskaffning	»	50 000
Engångskostnader för byggnadsarbeten	»	337 000
Pensioner och livräntor, <i>förslagsvis</i>	»	160 000
		Summa kronor 3 787 600.

Anslagssumman kommer vid bifall till vad *departementschefen* föreslagit att uppgå till (3 787 600 — 1 059 000 =) 2 728 600 kronor, varav Stockholms stads bidrag utgör minimibeloppet 700 000 kronor och statens bidrag 2 028 600 kronor. Förslagsanslaget till Bidrag till Stockholms högskola bör alltså uppföras med sistnämnda belopp, vilket innebär en anslagshöjning med 456 100 kronor.

Utskottet.

Såsom av den lämnade redogörelsen framgår har *departementschefen* med hänsyn till det statsekonomiska läget ej heller i år ansett sig kunna förorda, att *terminsavgifterna* nu nedbringades eller slopades.

I motionerna I:447 och II:543 har yrkats, att *terminsavgifterna* skola avskaffas från och med nästa budgetår.

Utskottet får liksom i fjol framhålla önskvärdheten av *terminsavgifternas* upphörande så snart den ekonomiska situationen det medger. Då emellertid förutsättningar för en dylik reform icke nu föreligga, nödgas utskottet avstyrka bifall till det i nämnda motioner framställda yrkandet och biträda *departementschefens* förslag.

Till vad *departementschefen* anfört rörande *lönegradsbeteckningen för vissa tjänster* får utskottet giva sin anslutning. Ut-

skottet är även ense med departementschefen därom, att för den lönegrads-placerade personalen vid högskolan böra från och med nästa budgetår i till-lämpliga delar gälla de i 3 avd. 7 och 8 kap. statens allmänna avlönings-reglemente meddelade bestämmelserna angående sjukvård och be-gravningshjälp. Utskottet tillstyrker, att i omkostnadsstaten för ändamålet uppföres en förslagsvis betecknad utgiftspost av 2 000 kronor.

Departementschefens förslag beträffande personalorganisationen vid de *matematisk-naturvetenskapliga* samt *stats- och rättsvetenskapliga avdelningarna* hava icke givit utskottet anledning till erinran. I detta sammanhang vill utskottet framhålla, att utskottet förutsätter, att de i det föregående berörda frågorna rörande Bergianska trädgården komma att bli va föremål för ytterligare prövning från Kungl. Maj:ts sida.

Vad den *humanistiska avdelningen* beträffar tillstyrker utskottet bifall till den personalförstärkning departementschefen förordad. Ehuru vissa skäl tala för att särskilda medel i enlighet med vad i motionerna I:446 och II:544 påyrkats skulle ställas till förfogande för anställande av ytterligare lärarkrafter för ämnena morfologisk botanik, litteraturhistoria och nordiska språk, har utskottet likväl i rådande ekonomiska läge icke funnit sig böra biträda detta yrkande. Utskottet avstyrker alltså bifall till ifrågavarande, i motionerna I:446 och II:544 framställda förslag.

Utskottet biträder vad departementschefen föreslagit med avseende å *den allmänna avdelningen*.

För närvarande utgå bidrag till vissa institutioner med sammanlagt 147 000 kronor. Utskottet har icke funnit något att erinra mot att bidraget till *nordiska museet* — nu 22 000 kronor — höjes såsom departementschefen förordad med 6 000 kronor till 28 000 kronor.

Bidragsbeloppet till *Wenner-Grens institut* utgör nu 50 000 kronor. Såsom av den lämnade redogörelsen framgår har högskolans styrelse begärt, att detta klumpbelopp skulle ersättas med att vissa tjänster, bland andra två laboratorsbefattningar, uppfördes på högskolans stat och institutet därutöver tilldelades ett årligt materielanslag. Kanslern har funnit en fastare anknytning mellan högskolan och institutet önskvärd och har tillstyrkt, att vid högskolans institution för experimentell zoologi (*Wenner-Grens institut*) skulle inrättas två nya laboratorsbefattningar, den ena inriktad på fysiologisk-kemiska undersökningar, den andra på ämnesomställningsforskning. Kanslern har vidare föreslagit inrättande av en laboratoriebiträdestjänst samt anvisande under högskolans materielanslag av ett belopp av 21 000 kronor för *Wenner-Grens institut*. Departementschefen har för sin del förklarat sig icke nu beredd att tillstyrka detta förslag, utan förordad beviljande även för nästa budgetår av ett klumpanslag med oförändrat belopp, 50 000 kronor. Det i motionerna I: 446 och II: 544 framställda yrkandet — såvitt nu är i fråga — överensstämmer med kanslerns förslag utom

däri, att motionärerna icke föreslagit inrättandet av ovannämnda laboratoriebiträdestjänst.

Utskottet har vid sin prövning av förevarande fråga funnit att goda skäl blivit anförda för uppförande på högskolans stat av de två omnämnda laboratoriefattningarna. Inom den nuvarande anslagsramen till Wennergrens institut synes också för närvarande en dylik åtgärd kunna vidtagas utan merkostnader för statsverket. Utskottet är likväl icke berett att nu biträda det motionsvis framställda yrkandet om tjänsternas inrättande och vad därmed står i samband men förutsätter, att Kungl. Maj:t tager denna fråga under förnyat bedömande och snarast möjligt för riksdagen framlägger förslag i ämnet. I enlighet med departementschefens förslag tillstyrker utskottet, att för nästa budgetår till Wennergrens institut anvisas ett belopp av 50 000 kronor.

Bidragen till *psykotekniska institutet* och *ryska institutet* torde såsom departementschefen förordat höra för nästa budgetår utgå med oförändrade belopp, 50 000 respektive 25 000 kronor.

Till *kriminologiska institutet* hava hittills icke utgått några anslagsmedel från högskolan. Från högskolans sida har icke heller någon framställning gjorts om beviljande av anslag av statsmedel till institutet. Den i motionen II: 163 härom väckta frågan synes utskottet, innan ställning kan tagas till densamma, höra bliva föremål för närmare utredning och prövning av vederbörande myndigheter. Utskottet avstyrker därför bifall till ifrågakvarande motion.

Utskottet tillstyrker att utgiftsposterna till omkostnader, materiel och engångskostnader för materielanskaffning i enlighet med departementschefens förslag uppföras med respektive 443 600 kronor, 369 000 kronor och 50 000 kronor.

Kungl. Maj:ts förslag avser beträffande engångskostnader för byggnadsarbeten, att medel nu skulle anvisas med 337 000 kronor till inredning och utrustning av lokaler för psykologi och pedagogik samt genetik i en av gamla tekniska högskolans flyglar i kvarteret Vega.

Utskottet tillstyrker, att det begärda anslaget anvisas för ifrågakvarande ändamål.

Departementschefen har —såsom av den lämnade redogörelsen framgår — förordat, att en nybyggnad uppföres för humanistiska biblioteket i huvudsaklig överensstämmelse med föreliggande ritningsförslag med de ändringar däri, som må föranledas av att den för stadsbiblioteket avsedda delen av nybyggnaden ställes på framtiden. Då högskolan för närvarande disponerar omkring 900 000 kronor för ifrågakvarande byggnadsföretag synes det departementschefen icke vara erforderligt, att några medel för ändamålet upptagas på högskolans stat redan för nästa budgetår.

Utskottet ansluter sig till vad departementschefen sålunda förordat och

har icke funnit något att erinra mot vad departementschefen i övrigt anfört rörande nämnda byggnadsföretag och vad därmed står i samband.

Till pensioner och livräntor torde i enlighet med departementschefens förslag böra beräknas ett oförändrat belopp av 160 000 kronor.

Vidkommande slutligen huvudstatens inkomstsida och anslagsbehovet hava de av departementschefen verkställda beräkningarna icke givit utskottet anledning till erinran eller uttalande. Bidraget till Stockholms högskola torde alltså i enlighet härmed för nästa budgetår böra uppföras med ett belopp av 2 028 600 kronor, innebärande en anslagshöjning med 456 100 kronor.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 447 och II: 543, I: 446 och II: 544 samt II: 163,

a) godkänna följande huvudstat för Stockholms högskola att tillämpas under budgetåret 1950/51:

H u v u d s t a t.

Utgifter:

1. Avlöningar, <i>förslagsvis</i>	kronor	2 275 000
2. Omkostnader, <i>förslagsvis</i>	»	443 600
3. Materiel m. m.	»	369 000
4. Engångskostnader för materielan- skaffning	»	50 000
5. Engångskostnader för byggnads- arbeten	»	337 000
6. Bidrag till vissa institutioner	»	153 000
7. Pensioner och livräntor, <i>förslagsvis</i>	»	160 000

Summa kronor 3 787 600.

Inkomster:

1. Avkastning från högskolans fonder	kronor	565 000
2. Avgifter från de studerande	»	410 000
3. Hyror och arrenden	»	31 900
4. Bidrag från enskilt håll	»	48 200
5. Diverse inkomster	»	3 900
6. Bidrag från Stockholms stad	»	700 000
7. Bidrag från staten	»	2 028 600

Summa kronor 3 787 600.

b) till *Bidrag till Stockholms högskola* för budgetåret 1950/51 under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 2 028 600 kronor.

II. Bidrag till anordnande av en internationell engelskspråkig kurs vid Stockholms högskola.

Kommittén för universitetskursen för amerikanska studenter vid Stockholms högskola har anhållit, att för anordnande av en internationell engelskspråkig kurs rörande svenska samhällsförhållanden vid nämnda högskola måtte för budgetåret 1950/51 anvisas ett statsanslag av 65 500 kronor. Med framställningen avses att möjliggöra fortsättandet av en under de senaste åren anordnad liknande kurs för amerikanska studenter. Rörande sistnämnda kurs har upplysts bland annat följande.

Kursverksamheten påbörjades vårterminen 1947 på initiativ av Sverige-Amerikastiftelsen, Svenska institutet och högskolan. Kursen har sträckt sig över ett läsår.

Kurserna ha huvudsakligen inriktats på samhällsvetenskapliga studier, så gott som uteslutande rörande svenska förhållanden. Urvalet av deltagare har skett under medverkan av svenska beskickningen i Washington och American Scandinavian Foundation. Den samhällsvetenskapliga undervisningen jämte viss undervisning i litteraturhistoria meddelas på engelska. Samtidigt gives omfattande undervisning i svenska. Kursen omfattar föreläsningar, skriftliga prov, seminarieövningar, studiebesök m. m. och examensprov. Erhållna betyg ha deltagarna fått tillgodoräkna sig vid amerikanska universitet.

Hittills ha 97 studenter genomfört helt läsår vid kursen. Otvivelaktigt är ett studentutbyte av detta slag av största värde för förbindelserna mellan Amerika och Sverige.

Ekonomiskt ha kurserna hittills baserats på den s. k. G.-I. Bill of Rights, enligt vilken de amerikanska studenter, som fått sina studier avbrutna genom tjänstgöring i den amerikanska krigsmakten, kunnat få understöd för sina återupptagna studier dels genom personliga understöd, dels genom betalning till läroanstalt av terminsavgifter och kurslitteratur med högst 500 dollars per läsår. Kursens ekonomi har varit helt beroende på att detta högsta belopp kunnat påräknas för samtliga elever.

Den dollarvaluta, som hittills tillförts Sverige genom kurserna, kan beräknas till över 250 000 dollars.

Enligt vad kommittén anfört hade emellertid studenterna i U. S. A. efter hand utnyttjat de förmåner, som utgjort den nuvarande kursens ekonomiska grundval. Då kursavgifterna vore allför höga för att mer än ett fåtal studenter skulle kunna bekosta undervisningen med egna medel, hade antalet kvalificerade sökande sjunkit avsevärt under det sista året. Kommittén har därför funnit det absolut nödvändigt, om kursen skulle kunna fortgå, att kursavgiften sänktes avsevärt. För att täcka därvid uppkommande underskott funnes inga medel tillgängliga, för så vitt icke statsanslag kunde påräknas. Under sådana förutsättningar kunde det emellertid råda tvekan om

huruvida det vore skäl att anordna en dylik kurs enbart för amerikanska studenter. Kommittén vore av den uppfattningen, att kursen skulle vinna i värde, om den utvidgades till en internationell engelskspråkig kurs rörande svenska samhällsförhållanden. Beträffande en sålunda förändrad kurs har kommittén anfört bland annat följande.

Vid en dylik omläggning bli kraven på undervisningens omfattning och på lärarnas personliga insatser avsevärt större, då de studerandes erfarenheter och förkunskaper komma att variera så mycket, att en rent personlig studiehandledning blir nödvändig. Vissa heltidsanställda lärarkrafter bli då oundgängliga. Att märka är dessutom, att det visat sig svårt att behålla de lärare, vilka ha undervisningen som bisyssla, och att de studerande icke alltid kunnat få ta lärarnas tid i anspråk så mycket som de räknat med och faktiskt behöva.

I efterföljande förslag räknas med tre heltidsanställda lärare: två docenter i samhällsvetenskapliga ämnen och en språklärare. Med hänsyn till arbetets svårighetsgrad och kraven på såväl språkkunskaper som utlandserfarenhet har arvodet för två docenter satts så högt som motsvarande lönegrad Ca 33 och för språkläraren motsvarande lönegrad Ca 30. Detta torde vara nödvändigt, om fullgoda krafter skola stå till buds. Av de båda samhällsvetenskapliga lärarna skulle den ene tillika vara kursledare. Hans undervisning begränsas till 3 timmar i veckan under 30 veckor. Den andre bör undervisa 4 timmar i veckan under samma tid. Den ene bör vara nationalekonom och den andre statsvetenskapsman. Språkläraren, som tillika bör vara kursens sekreterare, beräknas undervisa 8 timmar i veckan.

De relativt höga administrationskostnaderna förklaras genom behovet att ta hand om de studerandes personliga problem, bostadsanskaffning m. m. i en utsträckning, som icke kommer i fråga beträffande svenska studerande.

Avgiften för dessa kurser kan icke sättas högre än 500 kronor per läsår. Antalet kursdeltagare beräknas till 45.

Undervisningen bör omfatta svenska, inledande samhällsvetenskaplig kurs, statskunskap och utrikespolitik, nationalekonomi, socialpolitik, specialföreläsningar och seminarier.

Med utgångspunkt häri kunna utgifterna beräknas som följer:

Heltidsanställd personal:

En lärare, tillika kursledare (undervisar 90 timmar)	kronor	17 400
En lärare (undervisar 120 timmar)	»	17 400
En språklärare, tillika sekreterare (undervisar 240 timmar)	»	15 500
En biträdande sekreterare	»	7 200

Övriga undervisningskostnader:

Svenska, 480 timmar à 12 kronor	kronor	5 760
Samhällsvetenskaplig undervisning, 55 timmar à 70 kronor	»	3 850
Studiebesök	»	1 500
Stencilering av seminarieuppsatser	»	3 000

Administration m. m.:

Terminsavgifter till Stockholms högskola, 45 à 180 kronor ..	kronor	8 100
Telefon, porto, kontorsmateriel m. m.	»	2 400
Ersättning till utländska myndigheter och utrikesdeparte- mentet	»	4 500
Oförutsedda utgifter	»	1 390

Summa kronor 88 000.

Häremot svara inkomster av kursavgifter, 45 à 500 kronor = 22 500 kronor. Det underskott, som behöfve täckas av statsmedel, skulle sålunda komma att uppgå till 65 500 kronor.

I avseende på kursens organisation och ledning torde Kungl. Maj:t böra föreskriva de villkor, som må finnas lämpliga.

Högskolans lärarråd och inspektor för kursen, professorn N. Herlitz, ha tillstyrkt bifall till framställningen.

Svenska sändebudet i Washington har framhållit, att betydelsen på lång sikt för Sveriges vidkommande av att denna kurs icke försvinner från Stockholms högskolas schema kunde icke nog starkt framhållas och att ett statsanslag till kursen torde få anses synnerligen väl motiverat.

Universitetskanslern har tillstyrkt, att statsmedel anvisas för kursverksamhetens bedrivande under nästa budgetår. Kanslern har vidare yttrat bland annat:

De beräknade lärarlönerna förefalla höga. Av de ifrågasatta lärarna måste emellertid förutom fullgod kompetens i vederbörande ämnesfack krävas speciellt goda kunskaper i engelska. De relativt höga administrationskostnaderna ha motiverats med behovet av att taga hand om de studerandes personliga problem i en utsträckning, som ej kommer i fråga beträffande svenska studerande. Huruvida dessa kostnader kunna nedbringas, undandraget sig mitt bedömande.

Statsanslag till ifrågavarande ändamål bör lämpligast ställas till Stockholms högskolas förfogande. Kursen torde böra underställas högskolans styrelse och en av styrelsen utsedd inspektor.

Departementschefen har anfört bland annat följande.

Kostnaderna för den ifrågavarande kursen ha beräknats till 88 000 kronor, varav 22 500 kronor skulle täckas av kursavgifter à 500 kronor, medan återstoden eller 65 500 kronor skulle bestridas medelst statsbidrag.

Den hittillsvarande kursverksamheten har i yttrandena lovordats såsom välorganiserad och hållen på en hög nivå samt värdefull för såväl de amerikanska kursdeltagarna som vårt land. Särskilt har framhållits värdet av denna kurs för den svenska upplysningsverksamheten i Förenta staterna, inom vilket land finnes ett starkt intresse för svenska samhällsförhållanden. Uppskattningen av kursen från amerikansk sida har tagit sig uttryck på många sätt, bland annat däri att möjligheter yppats för kursdeltagare att erhålla ekonomiskt stöd från hemlandet. Enligt vad som upplysts, ämna Danmark och Norge fortsätta med sina motsvarande kurser. Med hänsyn till vad i ärendet anförts finner jag mig böra tillstyrka, att anslag för nästa

budgetår anvisas för ifrågavarande kurs, anordnad i huvudsak på sätt som föreslagits.

De beräknade kurskostnaderna förefalla delvis relativt höga, men å andra sidan synas bärande skäl ha anförts för att icke beräkna kostnaderna för snävt. Det synes angeläget, att kursen hålles på en hög standard, om den skall kunna på rätt sätt tjäna sitt ändamål. Jag anser dock, att statsbidraget bör kunna begränsas till 60 000 kronor, vilket belopp torde böra anvisas såsom reservationsanslag. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela bestämmelser rörande statsbidragsvillkor, som må finnas erforderliga.

Utskottet har funnit de beräknade kurskostnaderna förhållandevis höga. Med anledning av vad departementschefen och vederbörande myndigheter anført har utskottet emellertid funnit sig böra tillstyrka, att statsmedel beviljas för ifrågavarande ändamål. I enlighet med vad departementschefen föreslagit torde anslaget böra begränsas till 60 000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Bidrag till anordnande av en internationell engelskspråkig kurs vid Stockholms högskola* för budgetåret 1950/51 under åttonde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 60 000 kronor.

III. Bidrag till Göteborgs högskola.

Inledning.

Enligt det av 1948 års riksdag godkända avtalet mellan staten, Göteborgs stad och högskolan rörande högskolans finansiering, vilket avtal trätt i kraft den 1 juli 1949, skall av högskolans styrelse upprättat förslag till stat för högskolan, avseende tiden den 1 juli—den 30 juni (budgetår) samt upptagande på inkomstsidan högskolans för året disponibla egna medel och på utgiftssidan för året beräknade driftkostnader, såsom löne- och pensionskostnader samt omkostnader i övrigt, årligen före den 1 juni kalenderåret närmast före det budgetår, statförslaget avser, ingivas dels till Kungl. Maj:t och dels till stadsfullmäktige, som över förslaget avgiva yttrande till Kungl. Maj:t. Stat för högskolan fastställs av Kungl. Maj:t.

I fastställd stat upplagen utgiftspost må ej överskridas eller användas för annat än avsett ändamål, där ej Kungl. Maj:t på grund av särskilda förhållanden lämnat tillstånd härtill.

Till bestridande av den utgiftssumma, som enligt den fastställda staten icke täckes av högskolans egna medel — anslagssumman — skola staten och staden bidra enligt följande grunder:

a) Intill dess anslagssumman uppgår till 825 000 kronor, bidrager staden med 275 000 kronor och ansvarar staten för återstoden. När anslagssumman uppgår till mer än 825 000 kronor, utgör stadens bidrag dels $\frac{1}{3}$ av 825 000 kronor, dels ock $\frac{1}{4}$ av det belopp, varmed anslagssumman överstiger 825 000 kronor, dock att, därest ej framdeles annat överenskommes mellan staten och staden, stadens sammanlagda bidrag icke skall överstiga 400 000 kronor.

Har Kungl. Maj:t medgivit att i fastställd stat upptagen utgiftspost må överskridas, skall sålunda tillkommet utgiftsbelopp inräknas i anslagssumman.

b) I statens och stadens bidrag inräknas icke värdet å tomter eller byggnader, som de upplåtit eller må komma att upplåta till högskolan.

c) Statens och stadens bidrag utbetalas till högskolan efter rekvisition kvartalsvis i förskott och i mån av behov.

Enligt den för högskolan för innevarande budgetår fastställda huvudstaten uppgår Göteborgs stads bidrag till det avtalsmässiga minimibeloppet, 275 000 kronor, och statens bidrag till 338 500 kronor.

Med skrivelse den 15 juni 1949 har *styrelsen för Göteborgs högskola* framlagt förslag till stat för högskolan för nästa budgetår. I det föreliggande statförslaget balanseras beräknade inkomster och utgifter på en summa av 1 092 600 kronor, varav anslagssumman utgör 822 700 kronor. I enlighet med nyssnämnda avtal begär styrelsen ett med 209 200 kronor till 547 700 kronor förhöjt statsbidrag och ett bidrag från Göteborgs stad av 275 000 kronor.

Stadsfullmäktige i Göteborg ha förklarat sig icke ha något att erinra mot att styrelsens förslag till stat för högskolan för budgetåret 1950/51 fastställas.

Huvudstatens utgiftssida.

Avlöningar.

Denna utgiftspost är nu uppförd med förslagsvis 704 000 kronor. *Högskolans styrelse* har föreslagit en höjning av denna post för nästa budgetår med 145 000 kronor. *Kanslern* har förordat en höjning av posten med 58 400 kronor.

Departementschefen har allenast förordat att medel anvisas för inrättande av två nya docentstipendier. Detta påkallar en höjning av avlönings-

posten med i runt tal 24 500 kronor. Då emellertid delposten till ålders-tillägg kan minskas med 500 kronor innebär departementschefens förslag en höjning av avlöningsposten med 24 000 kronor till 728 000 kronor.

Omkostnader.

Denna utgiftspost är nu uppförd med förslagsvis 63 500 kronor.

Departementschefen har tillstyrkt en höjning av anslagsposten till expen-ser och övriga utgifter med 1 000 kronor och utgiftspostens uppförande med (63 500 + 1 000 =) 64 500 kronor.

Materiel m. m.

Denna utgiftspost är nu uppförd med 29 500 kronor. *Högskolans styrelse* har föreslagit en höjning av posten med 23 775 kronor. *Kanslern* har till-styrkt, att posten höjes med 12 200 kronor.

Departementschefen har förordat en höjning av denna utgiftspost med 5 200 kronor, varav 2 000 kronor till geografiska institutionen, 2 000 kronor till psykologisk-pedagogiska institutionen, 1 000 kronor till ämnet statskun-skap och 200 kronor till ämnet nordiska språk.

Engångskostnader för materielanskaffning.

Någon dylik utgiftspost finnes icke upptagen i huvudstaten för inne-varande budgetår. *Högskolans styrelse* har för nästa budgetår begärt en-gångsanslag med 5 000 kronor för anskaffande av instrument och annan materiel för geografiska institutionen och med 23 000 kronor för anskaffan-de och reparation av viss apparatur för psykologisk-pedagogiska institu-tionen.

Kanslern har funnit sig böra tillstyrka, att för ifrågavarande ändamål för nästa budgetår anvisas respektive 3 000 kronor och 20 000 kronor.

Departementschefen har förordat, att i enligt med kanslerns förslag 3 000 kronor beräknas för geografiska institutionen. För anskaffande och repara-tion av apparatur för psykologisk-pedagogiska institutionen tillstyrker de-partementschefen ett till 10 000 kronor reducerat belopp.

Pensioner och livräntor.

Denna utgiftspost är nu uppförd med 91 400 kronor.

Departementschefen har uppräknat posten med 1 400 kronor till 92 800 kronor.

Huvudstatens inkomstsida. Anslagsbehovet.

Departementschefen har beräknat intäkterna — utöver statsbidrag och bidrag från Göteborgs stad — sålunda:

1. Avkastning av högskolans fonder	kronor 242 000
2. Avgifter från de studerande	» 28 800
3. Diverse inkomster	» 2 900
	<hr/>
	Summa kronor 273 700

Som av den lämnade redogörelsen framgår har departementschefen beräknat huvudstatens utgiftssida sålunda:

Avlöningar, <i>förslagsvis</i>	kronor 728 000
Omkostnader, <i>förslagsvis</i>	» 64 500
Materiel m. m.	» 34 700
Engångskostnader för materielanskaffning	» 13 000
Pensioner och livräntor, <i>förslagsvis</i>	» 92 800
	<hr/>
	Summa kronor 933 000.

Anslagssumman för budgetåret 1950/51 utgör sålunda 659 300 kronor, varav Göteborgs stad skall bidraga med 275 000 kronor och staten med återstoden eller 384 300 kronor. Förslagsanslaget till Bidrag till Göteborgs högskola bör alltså uppföras med 384 300 kronor, vilket innebär en höjning med 45 800 kronor.

Utskottet.

Utskottet, som ansluter sig till vad departementschefen föreslagit, hemställer,

att riksdagen må

a) godkänna följande huvudstat för Göteborgs högskola att tillämpas under budgetåret 1950/51:

H u v u d s t a t.*Utgifter:*

1. Avlöningar, <i>förslagsvis</i>	kronor 728 000
2. Omkostnader, <i>förslagsvis</i>	» 64 500
3. Materiel m. m.	» 34 700
4. Engångskostnader för materielanskaffning	» 13 000
5. Pensioner och livräntor, <i>förslagsvis</i>	» 92 800
	<hr/>
	Summa kronor 933 000

Inkomster:

1. Avkastning från högskolans fonder	kronor	242 000
2. Avgifter från de studerande	»	28 800
3. Diverse inkomster	»	2 900
4. Bidrag från Göteborgs stad	»	275 000
5. Bidrag från staten	»	384 300

Summa kronor 933 000;

b) till *Bidrag till Göteborgs högskola* för budgetåret 1950/51 under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 384 300 kronor.

Stockholm den 16 maj 1950.

MARTIN SKOGLUND.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit
från första kammaren: herrar Rickard Lindström, Sven Larsson, Gränebo, Mannerskantz, Gustaf Karlsson, Iwar Anderson, Heiding, fröken Andersson, herrar Sundelin, Leander, Hesselbom, Erik Gustaf Andersson, Andrée och Alfred Nilsson; samt

från andra kammaren: herrar Skoglund i Doverstorp, Ward, Bergström, Svensson i Grönvik, Andersson i Malmö, Boman i Kieryd, Mårtensson i Uddevalla, Lindholm, Rubbestad, Staxäng, Bergstrand, Kollberg, Jansson i Kalix, Henriksson och Nihlfors.

Reservation

beträffande *avd. I. Bidrag till Stockholms högskola* av herr Nihlfors.